

Pozměňovací návrh - § 47 zákona o státní sociální podpoře – „pohřebné“

Znění schválené vládou

§ 47

(1) Nárok na pohřebné má osoba, která vypravila pohřeb

a) dítěti, které ke dni smrti bylo nezaopatřeným dítětem a splnilo podmínky uvedené v § 3 odst. 1, 2 nebo 5,

b) osobě, která ke dni smrti byla rodičem nezaopatřeného dítěte a splnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1, 2 nebo 5, nebo

c) plodu po potratu nebo plodu po umělém přerušení těhotenství **v případě, že bylo provedeno ze zdravotních důvodů postupem podle zákona o umělém přerušení těhotenství**, a pokud plod byl vydán k pohřbení postupem podle zákona o pohřebnictví.

Původně navrhované znění a pozměňovací návrh

§ 47

(1) Nárok na pohřebné má osoba, která vypravila pohřeb

a) dítěti, které ke dni smrti bylo nezaopatřeným dítětem a splnilo podmínky uvedené v § 3 odst. 1, 2 nebo 5,

b) osobě, která ke dni smrti byla rodičem nezaopatřeného dítěte a splnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1, 2 nebo 5, nebo

c) **plodu po potratu nebo plodu po umělém přerušení těhotenství, pokud plod byl vydán k pohřbení postupem podle zákona o pohřebnictví.**

Zdůvodnění pozměňovacího návrhu

Původně navrhované znění novelizovaného § 47 zákona o státní sociální podpoře navazuje na ustanovení zákona o pohřebnictví. Ten v § 5a garantuje právo rodičů na vydání jiných lidských pozůstatků, tj. plodů po potratu a plodů po umělém přerušení těhotenství, k pohřbení.

Zákon o státní sociální podpoře prozatím přiznává nárok na pohřebné pouze rodičům mrtvě narozených dětí, tj. v situaci, kdy došlo ke spontánnímu potratu a mrtvě narozený plod vážil více než 500 gramů nebo byl starší 22. týdnů. Tato omezení stanovuje přesto, že zákon o pohřebnictví možnost vypravit pohřeb garantuje také rodičům plodu po potratu (tj. plodu s porodní vahou nižší než 500 gramů nebo stářím plodu nižším než 22. týdnů) nebo plodu po umělém přerušení těhotenství, a to zcela rovně, bez rozdílu.

Dle navrhovatelů neexistuje obhajitelný důvod pro to, aby zákon o státní sociální podpoře přistupoval k rodičům po ztrátě v dřívějších fázích těhotenství jinak než k rodičům po ztrátě v pozdějších fázích těhotenství. Ztráta dítěte (plodu) může být rodiči po ztrátě ve 12. týdnu (nebo i dříve) vnímána stejně bolestně jako rodiči po ztrátě po 12. týdnu. Totéž platí po rodiče po ztrátě, k níž došlo v souvislosti s umělým přerušením těhotenství.

Vládou schválený návrh do regulace znovu vnáší prvek, který vymezuje různé kategorie ztráty dítěte (plodu) a tím i různé kategorie pozůstalých rodičů. Opět tak činí přesto, že zákon o pohřebnictví nadále ke všem pozůstalým rodičům přistupuje stejně.

Vládou schválený návrh zřejmě vychází z určitého předsudku, že rodiče plodu po umělém přerušení těhotenství v období do 12. týdne těhotenství nebudou nebo dokonce nesmějí pociťovat ztrátu, truchlit a mít potřebu vyrovnat se se ztrátou také prostřednictvím vypravení pohřbu.

Tento návrh jako by nevnímal, že i rodiče, resp. ženy, které podstoupí umělé přerušení těhotenství v období do 12. týdne těhotenství z jiných než zdravotních důvodů, mohou ztrátu také vnímat bolestně a mohou mít pro takové rozhodnutí jiný než zdravotní, avšak o nic méně závažný důvod.

Z pohledu navrhovatelů nemůže právní úprava postihnout různost situací a různost motivací, které rodiče vedou k umělému přerušení těhotenství, a následnému rozhodnutí plod pohřbít nebo naopak nepohřbít. Proto by nárok na pohřebné měl být zakotven tak, aby individuální okolnosti či motivace rozhodnutí rodičů nezohledňoval a tím ani nezpochybňoval.

Zároveň v kontextu současné právní úpravy platí, že pokud je ženě zákonem garantováno právo na umělé přerušování těhotenství na její žádost pro jakýkoliv důvod v období do 12. týdne a pokud je jí zákonem garantováno právo na pohřbení plodu po umělém přerušování těhotenství, pak nelze najít rozumné zdůvodnění pro odlišné zacházení v souvislosti s uplatněním jejího nároku na pohřebné. S ohledem na uvedené bychom na vládou schválený návrh mohli nahlížet jako na odraz předsudků vůči ženám, které podstupují umělé přerušování těhotenství v období do 12. týdne, nebo dokonce jako na sankci za podstoupení umělého přerušování těhotenství v této fázi těhotenství.

Vládou schválený návrh současně zcela opomíná, že smyslem podpory státu v podobě nároku na pohřebné je ochrana lidských pozůstatků a pietní zacházení s nimi. **Stát výplatou pohřebného dává najevo, že k lidským pozůstatkům přistupuje jinak než k věcem, že jim přiznává zvláštní hodnotu, a že má proto zájem motivovat pozůstalé rodiče, aby i jiné lidské pozůstatky pohřbili.**

V tomto ohledu vládou schválený návrh v podstatě znamená, že plody po umělém přerušování těhotenství jako by měly jinou hodnotu než plody po potratu. Takto tomu však není. Plod po umělém přerušování stejně jako plod po potratu je jiným lidským pozůstatkem, který není věcí a zaslouží zvláštní zacházení. **Tuto myšlenku vyjadřují mnohé právní předpisy, včetně občanského zákoníku, a jsou v konečném důsledku projevem humanity, která nám velí, abychom se všemi lidskými pozůstatky zacházeli pietně. Pietní zacházení přitom stát podporuje právě výplatou pohřebného a měl by tak činit ve vztahu ke všem rodičům rovně, bez odlišení, zda se jedná o mrtvě narozené děti, plody po potratu nebo plody po umělém přerušování těhotenství.**

Praha, 3. 10. 2022

JUDr. Barbora Steinlauf, MA, Ph.D.
advokátka